

گزارش پژوهشی

فعالیت‌های پژوهشی کمیته مربوط به پوشش‌های گیاهی و جانوری، مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست، از بدو تاسیس تا کنون شامل فراهم ساختن امکانات تهیه و اجرای طرح‌های زیر بوده است:

- ۱- طرح اتلس منابع طبیعی ایران.
- ۲- طرح پستانداران ایران.
- ۳- طرح مردابها، آبگیرها و آب‌بندانه‌های ایران.
- ۴- طرح فلور رنگی ایران.
- ۵- طرح جمع‌آوری و بررسی فیتوشیمی گیاهان ایران.
- ۶- طرح فلور ایران (کلید شناسائی گیاهان ایران زمین).

۱- طرح اتلس منابع طبیعی ایران:

تهیه طرح اتلس منابع طبیعی ایران برای اولین بار از طرف انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی به دانشگاه تهران پیشنهاد گردید. مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست برخی از پژوهشگران دانشگاه تهران را دعوت نمود تا بررسی‌های لازم را بعمل آورند. پایه‌گذاران این طرح را می‌توان آقایان: دکتر ودیعی، دکتر گنجی، دکتر مبین، دکتر مستوفی، دکتر مثقالی، دکتر گودرزی، دکتر اصلی، دکتر طلائی و برخی دیگر از استادان پژوهشگر دانشگاه تهران دانست.

مقدمات تهیه و پی‌ریزی این طرح برای نخستین بار در تاریخ ۱۳۵۳٫۲٫۱۶ در جلسه‌ای با حضور پژوهشگران فوق‌الذکر مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت.

در نشست‌های بعدی که با شرکت عده بیشتری از استادان دانشگاه تهران برگزار گردید، مسؤولان و همکاران بخش‌های مختلف طرح (طرح‌های جزء) تعیین شدند.

پس از انجام بررسی‌های مفصل، مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست اجرای طرح اتلس منابع طبیعی ایران را طی نامه‌ای، بصورت زیر به انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی پیشنهاد نمود:

مرحله ۱ - تهیه و تدوین اتلس نمونه از منطقه کلاردشت.

مرحله ۲ - تهیه و تدوین اتلس مقدماتی منابع طبیعی ایران با استفاده از منابع موجود.

در این نامه تأکید شده بود که انجام این دو طرح در واقع راه را برای اجرای مرحله سوم طرح یعنی تهیه اتلس کامل و تفصیلی منابع طبیعی ایران بدو صورت عمومی و منطقه‌ای خواهد گشود.

پس از اعلام موافقت انجمن، مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست موافقت‌نامه‌ای با اعضاء گروه‌های پژوهش تشکیل شده، امضاء نمود و سپس این گروه‌ها مسافرت‌هایی به کلاردشت انجام داده و ضمن تهیه گزارش علمی، طرح اتلس نمونه کلاردشت و اتلس منابع طبیعی ایران با استفاده از منابع موجود را به مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست ارسال نمودند تا در صورت موافقت و تأمین اعتبار لازم از طرف انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی، نسبت با اجرای آنها اقدام شود. در اجرای طرح اتلس منابع طبیعی ایران افراد زیر از دانشگاه تهران همکاری دارند:

مدیر طرح: دکتر کاظم ودیعی، استاد جغرافیای دانشگاه تهران

مسئول هماهنگی: دکتر محمد محدث، از مرکز هماهنگی محیط زیست

مسئولان اجرای طرح‌های جزء:

الف: دکتر صادق مبین: مدیر گروه زیست‌شناسی دانشکده علوم، دانشگاه تهران.

مورد مطالعه: فلور و پوشش گیاهی

همکاران:

تخصص	۱- دکتر عزیز اصلی
جنگل‌داری	۲- دکتر کریم جوانشیر
گیاه‌شناسی	۳- دکتر احمد قهرمان
گیاه‌شناسی	۴- دکتر محمد صانعی شریعت
گیاه‌شناسی	پناهی

ب: دکتر احمد مثقالی: استاد و مدیر گروه بهداشت محیط دانشکده بهداشت، دانشگاه تهران.

مورد مطالعه: حشرات

همکاران:

تخصص	۱- دکتر سیاوش تیرگری
حشره‌شناسی	۲- دکتر محمود شجاعی
حشره‌شناسی	۳- دکتر عزیز خرازی پاکدل
بیولوژی	۴- دکتر طلعت حبیبی
بیولوژی	۵- دکتر اسماعیل قدیریان
حشره‌شناسی	۶- طاهره گودرزی

پ: دکتر محمد مهدی راعی: (دانشیار دانشکده علوم).

مورد مطالعه: پرندگان، خزندگان، آبزبان

همکاران:

تخصص	۱- دکتر طلعت حبیبی
بیولوژی	۲- دکتر محمد بلوچ
بیولوژی	۳- دکتر محمد محدث
بیولوژی و اکولوژی	۴- دکتر امین‌الله دبیانی
اکولوژی	۵- دکتر فاطمه مقدم

ت: دکتر سعید نژند: استادیار دانشکده فنی دانشگاه

تهران.

مورد مطالعه: آب

خ : دکتر محمد حسن گنجی : رئیس دانشکده ادبیات
علوم انسانی .

مورد مطالعه : اقلیم

همکار طرح :
۱- دکتر ابراهیم جعفرپور
تخصص
اقلیم شناسی

۲- طرح مطالعه پستانداران ایران :

هدف از اجرای این طرح انجام يك سری مطالعات جامع در زمینه سیستماتیک ، اکولوژی و اپیدمیولوژی در مورد پستانداران ایران می باشد . برای نیل باین هدف کلی مسافرت های مطالعاتی به نواحی مختلف کشور انجام می پذیرد که مرحله اول این مسافرت ها در آذرماه به نواحی جنوبی ایران (بوشهر - چهارم و لار) صورت گرفته است . در هر مسافرت علمی کوشش می شود از کلیه پستانداران نمونه هایی جمع آوری گردد و تا حدودی که امکانات موجود اجازه می دهد ، شرایط زیست حیوانات در محل ، مورد بررسی قرار گیرد . طرح مزبور از طرف مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست به انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی پیشنهاد و پس از بررسی لازم به تصویب رسید . اعتبار این طرح برای مدت دو سال اجرا در حدود ۲۰۰۰۰۰ ریال می باشد که از طرف انجمن فوق الذکر تامین شده است .

در اجرای این طرح افراد زیر از دانشگاه تهران همکاری دارند:
مدیر طرح : دکتر اسماعیل اعتماد
مسئول هماهنگی و همکار : دکتر محمد محدث ، از مرکز هماهنگی محیط زیست
سایر همکاران :

هیات علمی گروه اتکال شناسی دانشکده دامپزشکی .

ارسلان اسدی تکیسین .

علی ناصری تکیسین .

تاریخ آغاز : فروردین ماه ۱۳۵۲ .

۳- طرح مردابها ، آبیگرها و آب بندانهای ایران :

مردابهای ایران محیطهای زیست نسبتاً سالمی هستند که برخلاف رودخانهها تاکنون کمتر در معرض مواد آلوده کننده قرار گرفته اند ولی چون وسعت مردابهای آب شیرین محدود میباشد اگر بخوبی حفاظت نشوند در خطر نابودی قرار می گیرند .

از لحاظ اقتصادی هر هکتار مرداب می تواند با استفاده صحیح چندین برابر یک هکتار زمین یا مرتع مرغوب فرآورده داشته باشد . بهمین منظور است که طرح شناخت مردابها از طرف مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست به انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی پیشنهاد و پس از بررسی و تصویب ، اعتبار لازم در حدود ۲۰۰۰۰۰ ریال برای مدت دو سال در اختیار مرکز قرار گرفت .

در اجرای طرح مرداب امیرکلاهی که در ۲۸ کیلومتری لنگرود قرار دارد پژوهشگران زیر همکاری دارند :
مدیر طرح : دکتر احمد قهرمان

همکاران :
۱- دکتر هرمز بازوش
۲- دکتر محمد رضا محمدزادگان
۳- دکتر رضا حقیقت
تخصص
آبهای سطحی
آب شناسی
آبهای زیرزمینی

ث : دکتر منوچهر زرین کفش : مدیر گروه خاکشناسی
دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران .

مورد مطالعه : خاکشناسی

همکاران :
۱- دکتر حسین حسینی
۲- دکتر حسنقلی رفاهی
۳- دکتر مسعود حکیمیان
تخصص
خاکشناسی
خاکشناسی
خاکشناسی

ج : دکتر محمد اسماعیل اعتماد : استاد دانشکده
دامپزشکی دانشگاه تهران .

مورد مطالعه : پستانداران

همکاران :
۱- دکتر محمد محدث
۲- دکتر فرهنگ آزاد
۳- ارسلان اسدی
۴- علی ناصری
تخصص
بیولوژی و اکولوژی
بیولوژی
تکنیسین
تکنیسین

چ : دکتر محمود احمدزاده هروی : استادیار دانشکده
فنی دانشگاه تهران .

مورد مطالعه : معدن

همکاران :
۱- دکتر شاپور مظفری
۲- دکتر محمود احتشامزاده
۳- دکتر کمال حسنی
تخصص
معدن شناسی
زمین شناسی
زمین شناسی

ح : دکتر فرج الله محمودی : استادیار دانشکده ادبیات
بخش جغرافیا .

مورد مطالعه : ژئومورفولوژی ، زمین شناسی ، کارتوگرافی

همکاران :
۱- دکتر احمد معتمد
۲- دکتر علی روحانی
تخصص
زمین شناسی
فیزیک و نقشه برداری

مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست

مسئول هماهنگی: دکتر رضا حقیقت، از مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست همکاران

۱- دکتر محمد علی نژاد هاشمی-هیدرولوژی (دانشکده کشاورزی)

۲- دکتر ایرج یاسینی - اکولوژی و مطالعات فن بنتیک (محقق

شرکت ملی نفت)

۳- دکتر احمد قهرمان - مطالعه فلوربستیک و اکولوژی .

۴- دکتر طلعت حبیبی - مطالعه پرندگان .

۵- دکتر محمد مهدی راعی - مطالعه خزندگان

۶- دکتر محمد بلوچ - مطالعه پرندگان .

۷- دکتر فاطمه مقدم - مطالعه پلانکتونها .

۸- دکتر عزیز خرازی پاکدل - مطالعه حشرات .

۹- دکتر محمد محدث - مطالعه فونستیک و اکولوژی .

۱۰- دکتر محمد حجازی - مطالعه میکروبیولوژی .

۱۱- دکتر مهرانگیز ملک زاده - مطالعه میکروبیولوژی .

۱۲- دکتر فتح الله فلاحیان - مطالعه قارچها .

۱۳- دکتر احمد معتمد - مطالعه رسوب شناسی .

تاریخ آغاز : آذرماه ۱۳۵۳ .

۴- طرح فلور رنگی ایران :

هدف از تهیه فلور رنگی ایران تکمیل فلورهای موجود و تسهیل شناسائی گیاهان ایران است ، زیرا استفاده از فلورهای موجود فقط برای گیاه شناسان میسر بوده و همگان نمی توانند از آن استفاده کنند . استفاده از فلور ، کاری کاملا اختصاصی و فنی است ، لیکن فلور رنگی که بر مبنای شکل و اختصاصات طبیعی گیاه تهیه شده است نوعی زبان تصویری برای شناخت گیاهان می باشد .

تهیه فلور رنگی ایران تاکنون سابقه نداشته و در حد خود می تواند یک کار بنیادی باشد که علاوه بر هماهنگ کردن و استفاده از آرشیبوهای اختصاصی که بطور کم و بیش وجود دارد در سطح کشور نیز هر فرد علاقه مند به گیاه را راضی کند و در سطوح آموزشی گیاه شناسی دانشگاهها و مدارس عالی متوسطه مفید باشد .

این طرح از طرف مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست به انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی پیشنهاد و پس از بررسی اعتبار لازم در حدود ۲۰۰۰۰۰ ریال برای مدت سه سال تصویب گردید .

مدیر طرح : دکتر احمد قهرمان

مسئول هماهنگی طرح : دکتر عطاءالله اخوان از مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست

همکار طرح : دکتر فتح الله فلاحیان

تاریخ آغاز : آذرماه ۱۳۵۳

۵- طرح جمع آوری و بررسی فیتوشیمی گیاهان ایران :

بمنظور بررسی و شناخت گیاهان ایران ، حفاظت گیاهان داروئی و جلوگیری از انهدام آنها ، طرحی توسط پژوهشگران دانشکده داروسازی تهیه گردید که بموجب آن برخی از گیاهان مهم از لحاظ داروسازی و آسیب شناسی ، جمع آوری و کیفیات داروئی وجنبه های درمانی آنها مورد توجه قرار خواهد گرفت . در ضمن اجرای این طرح ، اقدام لازم بمنظور شناخت گردهای آلرژی زا در مراکز چندی انجام خواهد شد .

مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست طرح جمع آوری و بررسی فیتوشیمی گیاهان ایران را به انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی پیشنهاد کرد و «انجمن» پس از بررسی ، طرح مذکور اعتبار لازم را در حدود ۲۰۰۰۰۰۰ ریال برای مدت سه سال تصویب و در اختیار «مرکز» قرار داد .

در اجرای این طرح استادان دانشکده داروسازی بشرح زیر همکاری دارند :

مدیر طرح : دکتر ابوالقاسم سلطانی

مسئول هماهنگی طرح : دکتر عطاءالله اخوان ، از مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست

همکاران :

۱- دکتر امان الله صالحیان .

۲- دکتر فریدون مهدیون .

۳- دکتر یعقوب آینه چی .

۴- دکتر سیروس یزدانی .

۵- دکتر علی شفیعی .

۶- دکتر محمد ایزددوست .

۶- طرح فلور ایران (کلید شناسائی گیاهان ایران زمین) :

چون استفاده از کتابهای فلور برای غیر اهل فن مشکل است ، تهیه کلیدهای شناسائی مصور می تواند به علاقه مندان به گیاه شناسی کمک کند و راه گشای مشکل اهل فن نیز باشد .

در طرح مزبور سعی بر این امر شده است که کلید مصور به منظور شناخت گونه های گیاهی تهیه و به نحو جالبی چاپ گردد .

طرح مورد بحث از طرف مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست به انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی پیشنهاد و پس از بررسی های لازم اعتبار آن در حدود ۲۰۰۰۰۰۰ ریال برای مدت سه سال به تصویب رسید .

در اجرای این طرح استادان زیر از دانشگاه تهران همکاری دارند :

مدیر طرح : دکتر صادق مبین

مسئول هماهنگی طرح : دکتر عطاءالله اخوان ، از مرکز هماهنگی مطالعات محیط زیست

همکاران :

۱- دکتر کریم جوانشیر .

۲- دکتر احمد قهرمان .

۳- دکتر محمد صابعی شریعت پناهی .

تاریخ آغاز : دیماه ۱۳۵۳ .

PREFACE

By: A. TALAY-MINAI

GENERAL ENVIRONMENTAL ISSUES

1. A Note on Environment and It's Problems By: K. Vadiee
2. Environmental Structures By: A. Talay-Minai
3. Some Philosophical, Religious and Educational Bases of Environmental Conservation By: M. J. Meymandinejad
4. Knowledge and Culture as the Most Effective Means of Prevention of Ecological Crises By: G. A. Homayoon
5. Creating a Suitable Environment By: J. Sedaghatfar

MAN MADE ENVIRONMENTS

6. Toward a Better Life By: S. Mobayen
7. New Research on Urban Sociology By: G. A. Tavassoli
8. An Approach to Rural Environment By: M. Mohseni
9. Infrastructure: Basis for Rural Development By: M. Sedehi
10. Mass Communication Systems and Rural-Urban Migration By: E. Balassanian
11. The Relation between Economic Systems and Ecology in Regional Planning BY: A. Saied & A. Dayani
12. World-Wide Inflation and It's Effect on Iranian Economy By: Z. Heyat
16. Some Studies on the Effect of Air Pollution on Sunlight in Tehran By: A. Zand-Niapor & S. Syro-nian & A. Moshref-Razavi
17. Securing Water Resources for Parks and Protected Regions By: S. Chah-Kutaii
18. The Relationship between the Flooding and Water Levels of Karkhe, Dez and Karoon Rivers By: A. Massoumi
19. Computer Models of Nitrogen Transformation in Soils By: M. Mehran
20. The Protection of Parasites and Their Value in Public Health and Agricultural Economics By: S. Tirgari
21. Origin and Evolutionary Trends of Flora and Fauna of the Caspian Area BY: I. Yassini
22. The Effect of Environment on Bacterial Properties By: M. Dezfulian

NATURAL ENVIRONMENTS

13. Air Pollution in Relation to Energy Resources and Industrial Development By: B. Samimi
14. The Use of Gas in Reducing Environmental Pollution By: M. Shirazi
15. The Use of Lead in Internal Combustion Engines By: T. Ebtekar

NEWS

Educational Reports	Educational and Planning Activities
Research Reports	Research Activities